En Son Dakika

3 KURUŞ

Günün en geç saatinde çıkar Halk Gazetesi

Sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü
hakkı tarık us
Basıldığı yer:
VAKIT MATBAASI
Ankara caddesi VAKIT Yurdu

22
İLKTEŞRİN 1942
PERŞEMBE

Numara: 1126 *Sene: 4*
Tel: 23872 Posta kutusu: 214

Almanlar Mozdokta taarruza geçti

Kar, Kafkas yollarını kapadı

Londra, 22 (A.A.) — Moskova da neşredilen Sovyet gece yarısı tebliği, Stalingradın şimal batısında Alman taarruzlarının geri atıldığını ve Rusların mevzilerini ıslah ettiklerini bildirmektedir.

Kafkasyada düşman taarruzu durdurulmuş bir vaziyettedir. 25 Alman tankı tahrip edilmiş ve iki Alman piyade alayı da bozguna uğratılmıştır.

Novorosisk'in cenup doğusunda Almanlar 5 kere taarruza geçmişler fakat hiçbir netice elde edememişlerdir.

* * *

Beyrut, 22 (A.A.) — Kafkaslarda bütün yollar kar altında bulunmaktadır. Berlinden alınan haberler, bu kesimde önlenmesi lâzım gelen güçlüklerin git gide arttığını bildirmektedir.

Dağlardaki bütün geçitler Ruslar tarafından tahkim dilmiştir.

ALMANLAR TAARRUZA GEÇTİLER

Londra, 22 (A.A.) — Moskova radyosunun bu sabah bildirdiğine göre, Almanlar Mozdok çevresinde şiddetli taarruzlara geçmişlerse de, hepsi Sovyet kuvvetleri tarafından püskürtülmüştür.

Radyo, Almanların, Sovyet hatlarına sokulmak için mükerrer teşebbüsler yaptıklarını ilâve etmektedir. Bu teşebbüsler her tarafta önlenmiş ve bazı noktalarda Alman grupları kuşatılmış ve yok edilmiştir.

* * *

Beyrut, 22 (A.A.) — Finlândiya körfezinde Rus kuvvetleri 16.000 tonilâtoluk 3 düşman gemisini batırmıştır.

(Doğu cephesine dair diğer haberler 2 nci sayfamızda)

Amerika Hariciye Nazırının muhtelif suallere verdiği cevaplar

Vaşington 22 (A.A.) — Hariciye nezaretinde dün bir basın toplantısı yapılmıştır. Birleşik Amerika hükûmetinin temmuz ayında Şili hükûmetine bu memlekette faaliyette bulunan mihver ajanlarının bir listesini tevdi ettiğine dair Şilideki Amerikan elçisi tarafından beyanatta bulunuldığunu bildiren Bogota haberleri hakkında gazetçiler hariciye nazırı Kordel Halin fikrini sormuşlardır. Nazır, bu hususta tafsilât almadığını ve bu meseleden bahseden sefirin galip bir ihtimalle resen hareket ettiğini söylemiştir.

Hal'e Arjantinde faaliyette bulunabilecek mihver ajanlarının isimini taşıyan bir listenin Buenos Ayres hükûmetine tevdi edilip edilmediği sorulmuştur. Nazır, bu hususta tafsilât vermeden evvel bu meselenin daha çok incelenmesi lâzımgeldiği cevabını vermiştir.

Hal, harbiye nezareti ile tekrar temasa geçmeden Liberya ile yapılacak, anlaşma hakkında fikrini söylemek istememiştir.

Cenubi Afrika başvekili mareşal Smutsun İngiliz parlâmentosunda söylediği nutka temas eden bir gazeteci mareşalin birleşik milletlerin taarruza geçecekleri saatin yaklaşmakta olduğunu söylediğini hatırlatmıştır. Mareşal Smutsun bu beyanatı hakkında ve mareşalin şeflerinden biri bulunduğu bu muharebeyi nasıl idare ettiğine dair mütaleası sorulan Hal, bu nutku ancak sathî bir surette tetkik edebildiğini söylemiş ve başvekil Smutsun dikkate şayan bir devlet adamı olduğunda, herkesin ittifak edeceğini ilâve eylemiştir. Nazır, Smutsun, bir filozof ve hükûmet işlerinde bir otorite olduğu kadar askeri tecrübeleri büyük bir adam olduğuna işaret etmiştir. İnsani hislerle mütehassis olan Smutsun sözleri hürmetle dinlenmeğe değer.

italya Kralı ağır hasta

Nevyork, 22 (A.A.) — Bernden Nevyork Taymise gönderilen bir telgrafa göre, İtalya kralı Viktor Emanuelin Sanrossore sarayında ağır hasta olduğu bildirilmektedir. Kralın müdavi doktoru çarşamba günü öğle vaktı yanındaki dört mütehassısla Romadan ayrılmıştır. Veliaht prensin bir bomba uçağı ile Sanrossoreye gittiği söylenmektedir.

Himalâyadan Çine

Çunking, 22 (A.A.) — Müttefikler tarafından gönderilen her nevi malzeme ve techizat ile iâşe maddeleri Himalaya yoluyla Çine ulaşmağa başlamıştır.

Amerikada lüzumsuz inşaat durduruldu

Vaşington, 22 (A.A.) — Harp faaliyeti için gerekli olmıyan her türlü inşaatın birleşik Amerikada durdurulmasına emir verilmiştir.

Amerikanın Rusyaya mesajı

Londra, 22 (A.A.) — Amerika, Sovyet Rusyaya bir mesaj göndermiştir. Ruzveltin ve bir çok Amerika rıcalinin imzaları bulunan bu mesajda "sizin cesurane mukavemetiniz silâh imali için bize vakit kazandırmıştır. Biz Amerikalılar müttefikiniz olmakla iftıhar ediyoruz,, denilmektedir.

Amerikanın Moskova elçisi Amiral Stanley, dün Ruzveltle görüşmüştür.

Batı Afrika ve Mısır

Londra, 22 (A.A.) — Almanya müttefiklerin Afrikadaki hareket ve faaliyetlerini endişe ile takip etmektdeir. Transocean Alman ajansı, batı Afrikayı Mısıra bağlıyacak olan büyük beş stratejik yolun bitmek üzere olduğunu bildirmektedir. Transocean'ın bitaraf habercisi bu yollardan ikisinin, birinin Logos, öbürünün Duala'dan başladığı ve Ford Lamy ile Stanleyville'den geçerek Yuba ve Hartoum'a ulaştığını zikretmektedir.

Amerikanın dört yeni kruvazörü

Vaşington, 22 (A.A.) — Bahriye nazırı albay Noks, doğu Amerika tezgâhlarında yapılan dört kruvazörün isimlerini seçmişti. Bunlara evvelce mevcut Amerikan kruvazörlerinin adları olan Huston, Viskonsin, Astorya ve Kuinsi isimleri verilecektir.

Mak Artür kuvvetleri ilerliyor

Vaşington, 22 (A.A.) — General Mak Artür, müttefik kuvvetlerin Oven Stanley dağlarında devamlı olarak ilerleyişlerini ve Japonları Yorak rik köyü civarındaki mevzilerini terke icbar ettiklerini bildirmektedir. Her iki taraf kıtaları şimdi temas halinde olmakla beraber halen yalnız ileri karakol çarpışmaları yapılmaktadır. Japonlar havan topları kullanmakta iseler de evvelce bildirildiği gibi henüz hafif topçu ateşi açmamışlardır.

Finlândiyada

Ekmek istihkakı 50 gram artırıldı

Helsinki, 22, (A.A.) — D.N.B.

İaşe nazırlığı, bir sonteşrinden itibaren ekmek tayınının günde insan başına bütün Finlândiyada 50 gram ve tereyağının da ayda 100 gram artırılacağını resmen bildirmektedir.

Kara borsaya en ağır darbeleri vurmak suretile başka zarurî gıda maddeleri tayınlarının da ziyadeleştirilmesi ümit olunmaktadır.

Amerika tarihinde şimdiye kadar görülmemiş vergi

9 milyar 700 milyon dolar

Vaşington, 22 (A.A.) — Reis Ruzvelt, şimdiye kadar birleşik Amerika tarihinin hiç tanımamış bulunduğu en büyük sayıda ve 9 milyar 700 milyon dolara yükselen vergilere ait kanunu imzalamıştır.

Reis Ruzvelt böylece içkiler, seyahatler, telefon, sigara, telgraf ve diğer vergiye tahammül edebilen maddelere 1 sonteşrinden itibaren birer miktar rusum ilâve ederek yeniden 65 milyon dolarlık vergi tahakkuk ettirilmesi imkânını temin eylemiştir.

Bu kanun bütün federal varidatı, yüzde beş zafer vergisi de dahil olmak üzere takviye eylemektedir. Haftada 12 dolardan fazla olan bütün gelirler 25 milyar dolar temin etmiş bulunacaklardır. Bu tedbir senede 80 milyar dolar tutan harp masraflarını karşılamak için sekiz aylık bir çalışma sonunda tanzim olunan plânla tatbik edilmiştir. Daha başka araştırmalar devam etmektedir.

Maliye nazırı Morgentav, 6 milyar fazla tahsilât yapılması için başka bir vergi kanunu hazırlamaktadır. Umumî efkâr satışları rüsuma tabi tutan bir kanunun tatbikinden kaçınılamıyacağı ve mecburî tasarrufun da resme tabi tutulması lüzumlu olduğu merkezindedir.

Maliye genel müşaviri Randolf Pol milletin bu vergileri seve seve ödiyeceğini temin etmektedir.

Iki Amerikan muhribi battı

Vaşington, 22 (A.A.) — Bahriye nazırlığı dün akşam aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

Cenup Pasifik: Son günlerde Salomon adaları çevresindeki düşman hareketleri yüzünden Amerikan Meredit ve Obrien muhripleri kaybedilmiştir. İnsanca kayıplar hakkında henüz bir rapor gelmemişse de Obrien muhribinin bütün mürettebatile Meredit muhribi mürettebatından büyük bir kısmının kurtarıldığı tahmin edilmektedir. Bahriye zatişleri dairesi bu kayıplara ait haberleri alınca derhal mürettebatın yakınlarına telgrafla malûmat verecektir. Salomon adaları şimalinde büyük sayıda düşman gemilerinin mevcudiyeti bildirilmektedir. Salomon adalarının cenubunda yakalanan küçük düşman deniz birlikleri, ne taarruzlar yapılmıştır.

Son günlerde Guadalkanalda hafif kara faaliyeti olmuştur. Uçaklarımız düşman mevzilerini bombalamağa devam etmektedir. 19 ilkteşrinde öğleden sonra düşman uçakları Guadalkanaldaki mevzilerimize taarruz etmişlerdir. "Yırtıcı Kedi„ uçaklarımız Zero tipinde iki Japon uçağı düşürmüş olmalarına rağmen, 19 ilkteşrin gecesi uçaklarımız Guadalkanal batısında bir düşman kruvazörüne taarruz etmişlerdir. Gemiye en az bir bomba isabet etmiştir. Kruvazör hasara uğramıştır. Hareketten durduğu görülmüştür.

20 ilkteşrin sabahı gün doğarken uçaklarımız Guadalkanal şimal batısındaki düşman mevzilerini bombalamışlardır. Ayni gün sabahı Zero tipinde takriben 30 kadar düşman uçağı hava alanımızın üstünde uçmuştur. Bir saat kadar sonra bunlar tekrar 16 bomba uçağı ve refakat avcıları ile birlikte geri dönmüş ve taarruza geçmişlerdir. Bu arada düşmanın Zero tipinde iki bomba ve yedi av uçağı düşürülmüştür. Biz iki av uçağı kaybettik.

Günün Manası

Hes münakaşası

Yazan: *BIR MUHARRIR*

SOVYETLER Birliğinde müttefikleri İngiltereye ve dolayısile Amerikaya karşı, artık saklanmasına bile lüzum görülmiyen derin bir hoşnutsuzluk beliriyor. Bunu ikinci cephe vesilesile Litvinof, Maiski ve Stalin resmen ilân etmişlerdi. Şimdi de iki büyük Sovyet gazetesinden biri, İngilterede Hes'in gördüğü iyi muameleden şikâyet ediyor ve bu adamın harp suçluları arasında hemen muhakeme edilmesini istiyor.

İngiliz hariciye nazırı Eden ve Taymis gazetesi bu teklife derhal menfi cevap verdiler. İngiliz hariciye nazırı, Hes'e bir harp esirine yapılan muameleden başka bir şey yapılmasına imkân olmadığını söyledi; Taymis gazetesi daha ileri gitti. Bu teklifin Ruslarda derin bir hayal sukutunu ve hoşnutsuzluğu ifade ettiğini ileri sürdü. Büyük İngiliz gazetesine göre, Anglo - Saksonlar, Sovyetler üzerindeki Alman tazyikini hafifletecek bir askeri şaşırtma hareketi yapamadıkları için Ruslar hayal sukutuna uğramışlardır. Hes münakaşası bu memnuniyetsizliği ifade edebilmek için bir bahaneden ibarettir. Eğer Anglo - Saksonlar Sovyetlerle bir hizada faal bir mücadeleye girmiş olsalardı Hes'in adı bile anılmıyacaktı.

Taymisin bu görüşü doğrudur. Sovyetler için asıl dava Hes'in muhakeme edilip edilmemesi değildir. İngiltereye gökten inen bu nazi muhakeme edilmiş ne olacak, edilmemiş ne olacak? Hes'in muhakeme, hattâ mahkûm edilmesi, Rusyayı bugün içinde kıvrandığı askeri ve iktısadî zorluklardan kurtaramaz; Rusyaya buğday, kömür, silâh temin etmez; Stalingradın sukutu büyük fabrikalarını yeniden kurduramaz. Bu azametli çarpışmada Hes herhangi bir unsurdan ve harp esirleri arasında bir esirden başka bir şey değildir. Sovyetler, sadece onun ismini bahane ederek, demokrasilere karşı duydukları hoşnutsuzluğu bir kere daha ifade etmiş oluyorlar.

Bununla beraber Hes'in Sovyetler birliğinde bazı endişeler uyandırmış olması da hatıra gelebilir. Malûmdur ki Hitlerin sağ kolu olan bu adam İngiltereye bazı maksatlarla gitmiştir. Tahmin edildiğine göre, harbi kazanmasına imkân olmıyan İngilizleri şerefli bir sulha razı etmeğe ve Almanyanın Rusya ile başbaşa kalmasını temine çalışmaktadır.

Bu tahmini kuvvetlendiren en büyük hâdise, Hes'in İngiltereye gitmesinden bir müddet sonra Almanyanın Sovyetler birliğine taarruz etmiş olmasıdır. İngilizler Hes'in teklifini kabul etmemiş olacaklar ki Rusyayı yalnız bırakmadılar ve onunla ittifak ettiler. Fakat bu ittifak, askeri bakımdan, kâğıt üzerinde kalmıştır. Anglo - Saksonlar Rusya ile bir cephede, hattâ ona yardım için ikinci bir cephede harp etmeğe yanaşmamışlardır. Böylece Hes'in istediği kısmen olmuş sayılamaz mı? Sovyetler birliği bugün Almanyanın karşısında gene tek başına kalmıştır ve mihver ordu-ları, Rusyanın candamarı sayılan Volgaya kadar ilerlemeğe muvaffak olarak nehri birkaç noktadan tehdide başlamışlardır.

Hes münakaşası Rusya ile müttefikler arasında yalnız ideoloji değil, harbin güdümü bakımından da mevcut olan derin ihtilâfın yeni tezahürlerinden biridir ve Taymisin ona verdiği mana yanlış değildir.

Bu pazar yapılacak koşular

Ankara at yarışlarının beşinci haftaya koşuları önümüzdeki pazar yapılacaktır. Koşuların programını veriyoruz:

BİRİNCİ KOŞU:

Hiç koşu kazanmamış yarımkan İngiliz taylarına mahsus. Mesafesi: 1600 metre.

1 — Yabangülü.

İKİNCİ KOŞU: (Handikap)

Dört ve daha yukarı yaştaki Arap atlarına mahsus. Mesafesi: 1800 metre.

1 — Bozkurt, 64 kilo, 2 — Ceylântek 59 kilo, 3 — Kısmet, 55 kilo, 4 — Yılmaz, 52 kilo, 5 — Alok, 50 kilo, 6 — Uçar, 48 kilo,

ÜÇÜNCÜ KOŞU: (Handikap)

Üç yaşında Arap taylarına mahsus, mesafesi: 1400 metre.

1 — Hızır, 63 kilo, 2 — Can, 59 kilo, 3 — Dabi, 58 kilo, 4 — Rind 54 kilo,

DÖRDÜNCÜ KOŞU:

Üç ve daha yukarı yaştaki safkan İngiliz at ve kısraklarına mahsus, mesafesi: 2100 metre.

1 — Davalaciro, 55 kilo, 2 — Rest, 53,5 kilo, 3 — Dmet, 53,5 kilo, 4 — Buket 53,5 kilo.

BEŞİNCİ KOŞU: (Handikap)

İki yaşında yerli safkan İngiliz taylarına mahsus, mesafesi: 1250 metre.

1 — İz, 58 kilo, 2 — Varadin, 55 kilo, 3 — Pınar, 54 kilo, 4 — Haspa, 50 kilo, 5 — Zehrimar, 58 kilo, 6 — Vido, 47 kilo, 7 — Ren 46,5 kilo.

Çifte bahis: 3,5 inci koşular üzerindedir.

Meksika ikinci cephe istiyor

Londra, 22 (A.A.) — Meksika gençliği, reis Avila Kamaşodan bütün cephelerde umumî taarruza geçilmesinin ve doğu Avrupada ikinci bir cephe açılmasının Büyük Britanya ve Amerika hükûmetlerinden talep edilmesini rica etmiştir.

Fransaya şiddetli bir hava taarruzu daha

Londra, 22 (A.A.) — İngiliz - Amerikan hava kuvvetleri şimali Fransada Alman üslerine darbeler indirmişlerdir. Avcı tayyareleri himayesinde Amerikan uçankaleleri Lorient teki büyük Alman denizaltı üssüne, Şerburg yakınındaki Moperkûs tayyare meydanına hücum etmişlerdir. Bir çok isabetler olmuştur. 3 uçak kaybedilmiştir.

* * *

Vişi, 22 (A.A.) — İngiliz uçakları Fransanın şimalindeki Lorient hava üssünü bombalamıştır. 100 ölü, 300 yaralı vardır. Bombardıman saat 11 ile 12 arasında olmuştur.

(Arkası sayfa 2 Sütun 1 de)

Bu Akşam

Çöldeki Muamma

Yazan: *SADRI ERTEM*

HARBİN Afrikada yeniden ehemmiyet kazanacağı muhariplerin karşılıklı hazırlıklarından ve bu hazırlıklara dair yapılan karşılıklı neşriyattan anlaşılmaktadır. Filhakika Avrupada hava harpleri için artık mevsim müsaadesiz bir safhaya girmiştir. Bütün teknik terakkilere rağmen silâhlar henüz tabiatin Avrupada hava harpleri için müsait olmıyan mevsim başlarken, Afrika harp için müsait bir manzara arzetmektedir. Şimal Afrikası, Mısır çölü sonbahar ve kış mevsimi için Avrupanın arzettiği güçlükler yerine kolaylıklar göstermektedir. Afrikada mevsimin müsait bir hal alması bu sahada harbin birdenbire şiddetlenmesini mümkünleştireceği gibi, her iki muharip tarafça da ehemmiyeti inkâr edilmiyen bazı hâdiseler Afrikanın yeni boğuşmalara sahne olacağı hissini kuvvetlendirmektedir.

Her iki taraf da Afrikaya fazla miktarda takviye kıtaları gönderildiğini itiraf ediyorlar. İngiltereye nazaran Almanlar ve İtalyanlar, mihvere nazaran müttefikler Afrikaya yeni kuvvetler göndermişlerdir. Gene her iki taraf Maltaya yapılan akınları kendilerine göre tefsir etmektedirler. Müttefiklere göre mihver Afrikaya yeni takviyeler göndermektedir. Malta bombardımanının sebebleri budur.

Mihvere göre müttefikler Maltaya ve civarına fazla miktarda tayyare, denizaltı, ve diğer takviyeler göndermişlerdir. Mihver bunları imha için mücadele etmektedir. Görülüyor ki tefsirler ne şekilde olursa olsun Afrikada harp mevsimi yaklaşmaktadır. Mareşal Romelin de Afrikaya dönmüş olması Afrikadaki harp hareketlerinin yeniden başlayacağına bir delil sayılabilir. Romelin bizzat keşfe çıkmak ve zayıf noktayı süratle tutmak hususundaki tabyası gözünne almacak olursa Afrikadaki kanlı çarpışmaların süratle başlayacağı tahmin olunabilir.

Afrikada müsait harp mevsiminin yaklaşmış olması, her iki tarafın takviyeler göndermeğe devam etmesi nihayet Romelin Afrikaya dönüşü Avrupa toprakları üzerinde dövüşmeye imkân bulamıyan delikanlıların sıcak Afrika kum denizinde boğuşmaya başlıyacaklarına bir delildir. İşin bu tarafı sarihtir. Muamma yoktur. Ancak muamma bundan sonra başlıyor. Afrikada müttefikler mi, yoksa Romel mi taarruza geçecek? Hamle hangi taraftan başlıyacak?

Taarruz teşebbüsünü ele almak iki taraf için de ayni şekilde kıymeti haizdir.

Mihver için bu taarruzun ifade edeceği mana Akdenizi tutmak, Akdeniz milletleri üzerinde tesir yapmak, ortaşark kuvvetlerini kanal etrafına toplamak bir gayedir. Bilhassa Mısır cephesinde teşebbüsü ele alarak yeni sene için mihvere bir zafer hediyesi temin etmek ehemmiyeti inkâr edilmiyecek bir vaziyettir. Fakat Almanya bakımından Mısırda kazanılacak zafer harbin gayesi üzerinde doğrudan doğruya tesir yapacak bir durumda değildir. Afrikada kazanılacak zafer bir sulhun kilidi değildir. Bu zafer olsa olsa İtalya için büyük mana ifade edecektir.

Mısırın istilâsı İtalya için çok ehemmiyetli bir mana ifade ettiği gibi, bu ehemmiyetin devam edebilmesi için Habeş memleketinin de yeni baştan zaptı lâzımgelecektir. İtalyanın Mısırda rahat rahat yerleşmesi

Bu Akşam

Çöldeki Muamma

(Baştarafı 1 inci sayfada)

ve İtalyan hayat sahasını emniyet altına alması için Almanyanın büyük ve meşakkatli bir Afrika seferini göze alması iktıza eder. Halbuki böyle çetin bir harp, harbi gayesinden uzaklaştırabilir. Tahmin ediyoruz ki, Almanya için Afrika harbinin manası Rusya harbini kendi hesabına kolaylaştıran bir kıskaç mahiyetinde telâkki edilmesindedir. Bunun için de ortaşark veya yakınşark kuvvetlerini kanal boyuna teksif ettirmek ve Kafkasa orta ve yakın şarktan yardım gelmesine mani olmak kâfi gelecektir. Bundan evvelki Mısır taarruzlarında da buna benzer şekilde hareket edilmiştir.

Romelin Mısırda son taarruzları esnasında İtalyanın Mısır hakkındaki görüşü ile Alman görüşü arasında zâhire rağmen bir çok farklar olduğu meydana çıktı. Meselâ İtalyada İskenderiyenin işgali takdirinde yapılacak nümayişlerin programını pek debdebeli bir şekilde hazırlandığı halde Romel kıtalarının taarruzundan müttefikinin haberdar edilmediği kısa bir zaman sonra anlaşıldı.

Elâlemeyn mukavemeti müttefiklerin müdafaadaki kudretlerini gösterdiği gibi Almanyanın da ortaşark ve yakınşark kuvvetlerini Mısırda tesbit etmesine imkân verdi. Almanya bu suretle Kafkasdaki hareket için kıskaçtan istifade etti.

Müttefiklere gelince onların da Afrikada bu harp mevsiminde teşebbüsü ellerinde bulundurmaya şiddetle ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaç iki sebeble izah olunabilir:

1 — Askeri sebebler,

2 — Politik sebebler.

Müttefikler kanalı ve Şap denizini ellerinde bulundurmak mecburiyetindedirler. Kanalı ve Şap denizini kaybettikleri takdirde orta ve yakınşark takı durumları büyük bir tehlikeye maruz kalır. İran ve Arabistandaki mevkileri sarsılır. Halbuki müttefikler şarki Afrikayı harp sanayii için ehemmiyetli bir merkez haline koymak arzusundadırlar. Şarki Afrikanın bu vazifeyi yapabilmesi Şap denizi sahillerinin müttefiklerin emrinde bulunmasile mümkündür. Binaenaleyh bu mıntakalarda tutunmak için Afrikada sağlam mevzilere sahip olmak iktıza eder. Romel orduları ne derece garba doğru sürülürse müttefiklerin Afrika işi o kadar sağlam bir hal alır.

Ayni zamanda Akdenizde tutunmak için şimali Afrika sahillerini de elde bulundurmak mecburiyeti vardır. Akdenizde, hava, deniz ve kara kuvvetlerinin işbirliği ancak müttefiklerin vaziyetini islah edebilir. Bunun için de garp çölünde batıya doğru yürümek zarureti vardır.

Politik sebebler de müttefikleri garba doğru yürümeğe icbar etmektedir. Garba doğru yapılacak muvaffakiyetli bir taarruz demokrasilerin Mısırda Arap memleketlerinde sarsılan prestijlerini yeniden kuvvetlendirecektir. Ayni zamanda müttefiklerin İtalya, İspanya ve Fransa üzerindeki politik nüfuzu, ve tesiri artacaktır. Bu sebebten dolayı müttefiklerin bu taarruz mevsiminde insiyatifi ellerinden bırakmamaları bir zarurettir. Fakat istemek her zaman muktedir olmak demek değildir. İstemekle muktedir olmak arasındaki fark bugünden çölde bir muamma gibi inkişaf etmektedir.

SADRİ ERTEM

Sirkecideki kaza

Bir kişi öldü, biri ağır yaralı

Bu sabah Sirkeci rıhtımındaki tren yolunda feci bir kaza olmuş, bir amele vagonlar arasında parçalanarak ölmüş, diğer bir amele de ağır surette yaralanmıştır.

Hâdise şu şekilde olmuştur:

Sabah saat sekiz raddelerinde, Sirkecideki demiryolunda bulunan bir vagon Hüseyin ve Ali adında iki amele tarafından itilmek suretiyle götürülürken, aynı hat üzerinde manevra yapan bir dizi vagon, lokomotif tarafından sürüatle amelelerin ittiği vagona arkadan bindirmiştir.

Ali ve Hüseyin iki vagon arasında kalmışlardır. Ali tamponlar arasında yamyassı olmak suretiyle derhal ölmüş, Hüseyin de muhtelif yerlerinden tehlikeli surette yaralanmıştır.

Hüseyin baygın bir halde Cerrahpaşa hastahanesine kaldırılmış hâdiseye nöbetçi müddeiumumi muavini el koymuştur. Vak'a etrafında tahkikat yapılmaktadır.

Mahkeme Salonlarında

Avukattan fazla avukat genç kız, nihayet davasını kazandı

Hatice Kâmrana "hırsız,, diye hakaret ettiği ve bu yüzden nişanlısından ayrılmasına sebebiyet verdiği tahakkuk ederek hapis cezasına mahkûm edildi

Evet, avukattan fazla avukat genç kız nihayet davasını, kendi cerbezesi, talâkati ve zekâsı sayesinde kazanmış bulunmaktadır.

İlk yazımı okuduğunuz zaman göreceğiniz gibi, Kâmran muhakemesi sırasında öyle noktalar, öyle can alacak kısımlar ortaya atmıştı, ki, nihayet hâkim dayanamamış ve:

— Avukatı ne yapacaksın, a kızım, sen avukattan fazla avukatsın. Hepsine taş çıkarırsın! demişti.

Malûmdur ki, Kâmran, mahallesinde oturan Hatice adında kadından davacıydı. Hatice, bir zamanlar, Kâmrana:

— Ne olursun, gel evde biraz bana yardım et. Ben yalnız, ihtiyar bir kadınım, diye ricada bulunmuş, genç kız da evine birkaç defa gittikten sonra kendisine hırsızlık isnadında bulunmuştu.

İddiasına göre evinden muhtelif zamanlarda paralar çalınmıştı. Hırsız da olsa olsa Kâmrandı. Öyle ya evine serbestçe girip çıkan ondan başkası değildi. En son kaybolan yüz lirayı da o çalmış olacaktı.

Hem de Kâmran bunun akabinde şık bir tayyör yaptırmış, birkaç kat yeni esvap almıştı.

Parayı nereden bulmuş, bu elbiseleri nereden yaptırmıştı?

Halbuki genç kız yeni nişanlanmıştı. Sonra annesi de çalışıyor ve kendisini kimseye muhtaç etmeden tertemiz geçindiriyordu. Nişan dolayısile de bu elbiseleri kendisine yaptırmıştı.

Fakat Hatice bunlara bir türlü inanmıyordu. Kısa bir zamanda kızın ismini mahalleye "hırsız,, diye yaymıştı.

Bunun üzerine de Kâmran aleyhine bir dava açmış, hem cezasını, talep etmiş hem de tazminat istemişti.

Hatice işin aleyhinde yürüdüğünü görünce, hemen bir avukat tutmuş, bir yandan da güya Kâmranın bir gece kapısının eşiğine katranla hakaret amiz cümleler yazdığını iddia etmişti.

Fakat gösterdiği şahitler bu yazıyı yazanın Kâmran olduğunu bir türlü cesaret edip söyliyememişlerdi. Bu suretle de işin uydurma olduğu anlaşılmış ve Haticenin iddiası sukuat etmişti.

Fakat Kâmranın davası kuvvetli delillere istinat ediyordu. Bu suretle ilerliyen muhakeme, nihayet dün bitirildi. Hatice evvelce Kâmrana hakaret etmiş ve başka bir mahkeme tarafından 3 gün müddetle hapis cezasına mahkûm edilmişti. Cezası tecil olunmuş, fakat kadın "tecil,, kelimesinin manasını yanlış anlayarak hem kocasına hem de avukatına Kâmranın ceza yediğini, söylemişti. Bu noktayı da mahkemede kendisi ileri sürmüş ve:

— Şununla da kâfidir ki, Kâmran bana vaktile de hakaret etmişti. Bu yüzden ceza yedi demişti.

Genç kız burada birdenbire ayağa kalkmış ve:

— Hah, demişti, kendi kendine yakalandı. Cezayı ben değil, o yedi.

Bunun üzerine mahkeme, bu dosyayı getirtmeğe karar vermişti.

Dün tetkik edilen dosyadan anlaşıldığı üzere, Hatice Kâmrana hakaret etmiş ve 3 gün hapis yemişti. Bunun üzerine mahkeme kararını bildirmek için tarafları dışarı çıkarttı.

Dışarda Hatice işin aleyhine döndüğünü anlamıştı, yalvara yakara Kâmranın yanına yaklaştı:

— Ne olursun evlâdım, gel vaz geç bu işten. Ben ettim, sen etme. Bak bir ayağı çukurda bir kadınım. Senin anan sayılırım.

— Bunu daha evvel düşüneydin. Beni nişanlımdan ayırdın, istikbalimi mahvettin.

— Gençsin güzelsin, çok daha iyi kısmetler bulursun, kızım. Gel beni affet.

Haticenin ricalarına avukatı da iştirak etti. Fakat Kâmran hiçbirine aldırmadı ve vazgeçmedi.

Nihayet mahkemeye almdılar. Mahkemenin verdiği karar şöyleydi:

Haticenin Kâmrana hakaret ettiğini, bir gün nişanlısı ile sokaktan geçerken arkasından:

— Bu tayyörü benden çaldığın para ile yaptırdın? diye bağırdığı sabit. Hatice üç gün hapse, mahkeme masrafının kendisinden alınmasına ve Kâmrana da 10 lira manevi tazminat ödemeğe mahkûm edilmişti.

Evvelce de bu suçtan mahkûmiyeti olduğundan cezanın tecil edilmemesi de kararlaştırılmıştı.

Kararı müteakip Hatice, ağlamağa ve sızlanmağa başladı ise de bu para etmedi ve Kâmran muzaffer adımlarla salondan çıkıp uzaklaştı.

ADLİYE MUHABİRİ

Doğu cephesinde

Moskova, 22 (A.A.) — Cepheden gelen telgraflara göre, Timoçenko orduları Stalingrad cenubunda teşebbüsü ele alarak, çıplak ovalarda Almanları kilometrelerce geri atmışlardır. Yağmur devam etmekte ve düşman ikmal ve malzeme kolları bataklıklara saplanıp kalmaktadır. Stalingrad çarpışmasının en büyük savaşı, iki muhasım tarafın başlıca hedefini teşkil eden münferit kuyuların ele geçirilmesi için tahkim edilmemiş geniş bozkırlarda cereyan etmektedir.

Yalnız tek bir kuyunun ele geçirilmesinin yüzlerce kilometre murabbaı arazinin kontrolüne muadil olduğu söylenmektedir.

Kızıl Yıldız gazetesi, pazartesindenberi Stalingradda durmadan yağmur yağdığını, bunun da bütün hava faaliyetleriyle tankların hareketlerini sekteye uğrattığını yazmaktadır.

Kızıl Yıldız gazetesinin muhabiri Almanların, Kafkasyada Elbruz bölgesinin dağlık çevrelerini mükemmel surette bildiklerini ve ellerinde harpten evvel buraların seyyah sıfatiyle gezen haritacılar tarafından tanzim edilmiş plânlar bulundurduklarını ilâve etmektedir.

Aynı muhabire göre, bu çevrede harp eden Alman dağ alayları, hususi talim görmüş olan seçkin kıtalardır.

Lâvâlin emri

Vişi, 22 (A.A.) — Lâval şimdi Paristeki bulunmaktadır. Başvekil dün işgal altında bulunan bütün Fransadaki valileri toplatmış ve kendilerine izahat ve emirler vermiştir.

Paristeki bulunmakta olan bütün devlet nazırları bu toplantıya iştirak etmişlerdir.

Paris gazeteleri

Müstemlekelerin Almanlar tarafından müdafaasını istiyorlar

Beyrut, 22 (A.A.) — Paris matbuatı, Fransız müstemlekelerinin Alman kuvvetleri tarafından müdafaa edilmelerini istemektedir.

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden

7-10-942 tarihinden itibaren KAHVE ve ÇAY tevziatı, İnhisarlar idaresince inhisarlar fiyatile yapılmağa başlanmıştır.

Şimdilik piyasaya yalnız bir tip ÇAY çıkarılmıştır.

Bu ÇAY'ın perakende satış kilo fiyatı 13 LİRADIR.

Çiğ çekirdek KAHVE'nin perakende satış kilo fiyatı 5 LİRADIR
Kavrulmuş ve öğütülmüş KAHVE'nin perakende satış kilo fiyatı 6.30 KURUŞTUR.

Bu fiatlardan fazlasını isteyen satıcılar hakkında takibat yapılmak üzere en yakın İnhisarlar İdaresine malûmat verilmesi sayın halkımızdan rica olunur.

Amerikalılara göre

Almanlar şimdiye kadar 682 bin esir almışlar

Japonlar 31 bin bahriyeli zayiat verdiler

Vaşington, 22 (A.A.) — Bahriye nazırlığı, Japonların Peri Harburdan beri, batırılan taşıt gemilerindekiler hariç olmak üzere, 31 bin kişi kaybettiklerini bildirmektedir.

Öte yandan, harp istihbarat dairesi memurlarından biri de Almanların bir haziran tarihine kadar Ruslardan 682,022 esir aldıklarını ve bu miktarın kendi iddiaları gibi üç veya beş milyon gibi bir sayıdan çok uzak bulunduğunu ilâve eylemektedir.

Yayla apartmanında bir vak'a

Hizmetçinin gırtlağına sarılarak: "ya paraları, ya canını!,, diyen iki mütecaviz yakalandı

Göztepede kayıkdere caddesinde 8 numarada oturan Ahmet ile Salih, son günlerde parasız kalmıca cüretkâr bir karar vermişler ve Nişantaşında vali konağı caddesinde Yayla apartımanında oturan Luinin dairesine gitmişlerdir.

Bu sırada evde hizmetçi Mariden başka kimse yoktur. İki arkadaş hizmetçiyi gırtlağından yakalıyarak:

— Ya bize evdeki paraları verirsin yahut da seni öldürürüz! demişlerdir.

Marinin korkup bağırması üzerine kadını bırakıp kaçan mütecavizler, gürültüyü işiten polisler tarafından yakalanmış, adliyeye verilmişlerdir.

Kadının çantasını kapıp kaçmış!

Fethi Erçan adında birisi, dün Kadıköyünde iskele caddesinde dolaşırken caddeden geçen Sofi Serkisyan adında bir kadının elindeki çantayı kapmış, kaçmağa başlamıştır.

Fethi Erçan Sofinin çığlıkları üzerine peşine düşenler tarafından yakalanmıştır. İçinde 132 lira bulunan çanta sahibine verilmiş, suçlu da Adliyeye teslim olunmuştur.

Eroin kaçakçıları

Fenerde oturan Refik Anaçer adında birisi, bir paket eroini suya karıştırmış ve bunu iğne ile koluna zerkederken kaçakçılık memurları tarafmdan suç üzerinde yakalanmıştır.

Bundan başka Cibalide oturan İsmail ile Fatihte oturan Muhiddinin de eroin sattıkları haber alınmış, her ikisi de yakalanmıştır. Muhiddinin üzerinde 3,5 gram eroin bulunmuştur. Suçlular kaçakçılık mahkemesine verilmişlerdir.

Dikkat

İkinci ilan 5 - 10 - 1942

Istanbul Ticaret ve Sanayi odasından:

Bilûmum fabrikatörler ve sanayi müessese sahipleri ile her nevi büyük ve kücük imalâtla istigal edenlerin nazarı dikkatine:

Odamıza kayıtlı ve kayıtsız fabrikatörler ve sanayi müessese sahipleri ile keza her nevi imalâtla iştigal eden atölye sahipleri ilân tarihinden itibaren en geç bir ay zarfında odamız sanayi şubesi müdürlüğüne şifahen müracaatla tevzi edilmekte olan sanayi sicilline ait bedelsiz matbu beyannamelerden alarak ikmal ile sanayi şubesi müdürlüğüne imza mukabilinde iade etmeleri ehemmiyetle rica olunur.

Müddeti zarfında veya müracaat etmekten istinkâf edenler ticaret ve sanayi odaları kanununun maddei mahsusuna tevfikan tecziye edilecekleridir.

NOT: Odaya kayıtlılar sicil vesikalarını kayıtsızlar ise ünvan tezkerelerini hini müracaatlarında birlikte getirmeleri lâzımdır. (320)

Türk Basın Birliği ve Ortakları

Resmî ilânlar

KOLLEKTİF ŞİRKETİNDEN:

İstanbul sicilli ticaret dairesinin 28733 sicil numarasında mukayyed ve İstanbulun bütün yevmi gazetelerinin hissedar olduğu Şirketimizin mukavelesinin 6 ncı maddesinde şirketimizin mevzuu iştigali

Resmî daire veya o hükümdeki dairelerin ve müesseselerin ticarî mahiyette olmayan ilânlarının gazete ve mecmualarda vesair ilân vapılan verlerde nesri ici kabul ve neşir vasıtalarına sevkedip neşrine tavassuttur.

Bu itibarla RESMI DAIRELERIN, bütün gazetelerde ve mecmualarda neşrini istedikleri ilânlarını bundan böyle:

İstanbul Ankara caddesi No: 80 de bulunan

Türk Basın Birliği ve ortakları

Resmî ilânlar Şirketi

ne göndermelerini ve ilânların günü gününe neşrini temin ettiğimizi ilân ederiz

Mısır cephesinde

Büyük bir hava çarpışması oldu

Londra, 22 (A.A.) — Batı çölünde salı günü, hava faaliyeti fazla olmuştur. Bomba uçakları, Fuka ve Eldabada düşman hedeflerine, hava alanlarına taarruz etmişlerdir.

Bu taarruz esnasında büyük bir hava çarpışması vukua gelmiş ve düşman bu çarpışmada 11 uçak kaybetmiştir.

Tobruk limanı yeniden bombardıman edilmiştir.

Mısır - Libya hududu üzerinde bulunan Sollum ve Kapuzzo da taarruza uğramıştır.

Almanlar 6 gemi daha batırdılar

Londra, 22 (A.A.) — Akdenizde müttefik denizaltıları 3 düşman levazım gemisini batırmışlar ve birini de hasara uğratmışlardır.

EN SON DAKİKA

Küçük İlânlar Kuponu

Bu kupona eklenerek gönderilecek iş arama ve iş verme ilânları En Son Dakikada parasız neşredilecektir. İlânların gazetede görüldüğü şekilde olmasına dikkat edilmelidir. Evlenme teklifi gönderen okuyucuların mahfuz kalmak üzere sarih adreslerini bildirmeleri lâzımdır.

Aldırınız:

Aşağıda remizleri yazılı olan okuyucularımızın namlarına gelen mektupları idarehanemizden (pazarları hariç) hergün sabahtan öğleye kadar ve saat 17 den sonra aldırmaları.

(A.U.) (Acele M.K.)) (Akfırat (Bay 34) (B.Ş. kimsesiz) (Bulunmaz) (Dadı) (E.M. Gül) (Ev işi) (F.U.S) (F.D.K) (H.Ç. Hakikat) (23 İş İstiyen) (M.U.A.) (M.E. 49 (Özbaba) (Pelim) (R.T.) (R.A) (P.A.) (S.A.E.) (Samimi) (Yağmur.)

KARA ELMAS

61 — *Ingilizceden çeviren: VEHIP TAYLAN*

Kols rüya görüyormuş gibi hareketsiz yerinde duruyordu. Söylediğimi ya duymuştu, ya duymamıştı.

Kendi kendine mırıldandı:" Hayal mı gördüm? Fakat siz de onu gördünüz değil mi?,, Başımızı tasdik eder gibi önümüze iğdik.

"Fakat o olamaz. Olmasına imkân yok ki!,,

Prays gülümsedi: "Tabii o olamaz,, dedi. "Albay Edlston çoktan öldü.,

"Albayı demiyorum, Sprekten bahsediyorum. Albayın maskesini takmış olamaz. Hatırlarsanız, hizmetçi kız holde albayın hayalini gördüğü zaman Sprek masanın başında oturuyordu. Demek ki o olamaz.,,

Prays düşünceli idi: "Ya hizmetçi kız o zaman hayal gördüyse,, dedi.

"Fakat Sprek niçin albayın maskesile dolaşsın?,,

"Asabı zayıf olan kimseleri korkutup kaçırtmak için bundan daha iyi çare bulunabilir mi?,,

Etel Sprekı derin uykusundan kaldırmadan hole indik. Kols bir lâhza gongun önünde durdu, sonra seri adımlarla albayın cesedini yatırdığımız odaya geçti. Odada elân matem çiçeği kokusu vardı. Kols asabi adımlarla ilerledi ve bitişik odanın kapısını açtı. Fakat şaşkın bir halde kapının eşiğinde durdu. Pencere gene açık duruyordu...

Kols acı bir istihza ile: "Ey arkadaşlar, katil bizden açıkgöz çıktı,, dedi.

"Filhakika kaçmış, ama çok uzağa gidebileceğini tahmin etmiyorum,, Praysın bu sözleri arkadaşını teselli etmek maksadile söylediği aşikârdı.

"Bütün polis merkezlerine ihbar etmeliyiz, baylar, Buyurun,,

Albayın çalışma odasına geçtik. Aksilik olacak, Prays devrilmiş olan bir sandalyaya çarptı ve yere yuvarlandı. Kols elektrik düğmesine bastı.

Yüzbaşı Prays cidden komik bir manzara arzediyordu. Yüzüstü düştüğü cihetle yapıştırmış olduğu sahte burun kopmuştu. Vazyetindeki vahamete rağmen gülmekten kendimizi alamadık. Canı yanmış olan Prays bile bir taraftan dizini oğuşturuyor, diğer taraftan da kendi haline gülüyordu.

Fakat birden gözümüz yazı masasının açık duran sağ gözüne ilişti. Demek Sprek bunun içinde siyah elması aramıştı.

Kols Setlvort merkezi ile telefon irtibatı temin etmeğe çalışırken, ben de devrilen sandalyeyi kaldırdım. O esnada mavi perde nazarı dikkatimi çekti.

"Bakın, dedim. İşte Sprekin cep feneri,, perdeye doğru ilerleyip kaldırdım. Filhakika perdenin tam altında duran elektrik feneri Spreke aitti.

Anlaşılan mavi perdeyi eskisinden farklı bir vaziyete sokmuştum ki birden ayağımın önünde beş parmağı birbirinden ayrılık vaziyette olan beyaz bir el gördüm.

Perdeyi bir hamleyle yana çektim ve korku, dehşet içinde olduğum yere yıkıldım, kaldım.

Önümde başı çalışma odası istikametinde, sırtında sapı elmasla süslü bir hançer saplanmış olduğu halde bir ceset yatıyordu.

Ve bu ceset Spreke aittir.

28. ŞEYTANIN ORTAĞI

Müteakip merak ve endişe içinde geçen on dakika hafızamdan silinmiyecek hâdiseler meydanıdadır. Elân gözümün önünde Kolsun yakasız ve ayakkabısız yerde yatan cesedinin üzerinde iğildiğini, Praysın dehşetten takallüs etmiş boyalı çehresini gözümün önünde gördüm.

Şaşkınlıktan yarı deli vaziyette sağa sola saldırıp dururken aklıma doktor Braytı çağırtmak geldi. Zile bastıktan az sıra uşak Rober göründü ve cesedi farkedince korkudan birkaç adım geriye fırladı.

(Devamı var)